

RA2.2 ORGANITZACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

MP0343 SAAC. Material adaptat per L.Duran
de Ed. Altamar

SAAC: SISTEMES ALTERNATIUS I AUGMENTATIUS DE COMUNICACIÓ

- Quan la **competència lingüística** està molt **deteriorada** i la **persona no** es pot **comunicar oralment** o ho fa amb moltes **dificultats**, cal recórrer a un **sistema de comunicació alternatiu** o un que **complementi** el que ja s'utilitza.
- **SISTEMA AUGMENTATIU I ALTERNATIU DE COMUNICACIÓ (SAAC):**
 - *Són instruments d'expressió basats en imatges que tenen la finalitat d'augmentar (donant suport a la parla) o compensar (com a alternativa al llenguatge oral) el dèficit de comunicació i llenguatge.*
 - *És un conjunt estructurat de codis i estratègies que permeten que persones amb greus dificultats o impossibilitat d'utilitzar el llenguatge parlat es comuniquin.*
 - *Sistema que inclou totes les formes de comunicació diferents de la parla convencional, incloent-hi l'ús de tecnologies, com les pantalles tàctils i els dispositius d'ajuda a la comunicació.*

SAAC: SISTEMES ALTERNATIUS I AUGMENTATIUS DE COMUNICACIÓ

□ La **tipologia** dels **SAAC** és molt **variada**,
però tots comparteixen uns **trets comuns**:

1. **FUNCIÓ**
2. **CONTINGUT**
3. **IMPLANTACIÓ**
4. **APRENENTATGE**

SAAC: SISTEMES ALTERNATIUS I AUGMENTATIUS DE COMUNICACIÓ

1. FUNCIÓ:

- L'objectiu és proporcionar un mitjà de comunicació funcional i generalitzable.
- El sistema pot rehabilitar la capacitat comunicativa o instaurar-la i permet expressar-se i aconseguir una integració social i un desenvolupament personal més grans.
- Quan el llenguatge encara no s'ha adquirit, el SAAC, permet, a més, el desenvolupament intel·lectual i l'organització del pensament.

SAAC: SISTEMES ALTERNATIUS I AUGMENTATIUS DE COMUNICACIÓ

2. CONTINGUT:

- Estan formats per un **conjunt** de **signes** expressats per **canals no vocals** (**signes, gestos, grafies, etc.**) i de **regles** per **utilitzar-los** i **combinar-los**, **més o menys complexes** segons cada sistema.

3. IMPLANTACIÓ:

- Per instaurar un **SAAC** cal una **intervenció planificada** i **individualitzada**, d'acord amb les **necessitats** i les **potencialitats** de la **persona usuària**.
- A més, s'ha de tenir el **suport** de la **família**, així com el d'altres **persones** dels **entorns habituals** de la **persona usuària** (escola, institut, centre de dia, residència...).

SAAC: SISTEMES ALTERNATIUS I AUGMENTATIUS DE COMUNICACIÓ

4. APRENENTATGE:

- Els signes i les regles s'han d'aprendre a interioritzar, no espontàniament, sinó que calen procediments específics d'instrucció i d'aprenentatge.

*La **COMUNICACIÓ AUGMENTATIVA i ALTERNATIVA** també inclou aspectes com l'**habilitació de l'entorn** i l'**ús de recursos variats** per facilitar la **comprensió** i l'**expressió** de la **persona usuària***

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

- Els **SAAC** es poden caracteritzar segons tres
- **criteris bàsics:**
 1. La **FINALITAT**.
 2. L'**ÚS** o **NO** de **RECURSOS MATERIALS**.
 3. La **DEPENDÈNCIA** o **NO** d'una **PERSONA** de **SUPORT** perquè s'estableixi la **comunicació**.

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

1. Segons la **FINALITAT**:

- Reforçar el mitjà existent:
COMUNICACIÓ AUGMENTATIVA.
- Substituir el llenguatge parlat:
COMUNICACIÓ ALTERNATIVA.

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

□ **SISTEMES AUGMENTATIUS DE COMUNICACIÓ:**

- *És una forma de comunicació utilitzada per incrementar la capacitat comunicativa existent.*
- *Són instruments d'expressió basats en imatges que tenen la finalitat d'augmentar donant suport a la parla.*
- *Sistema que utilitza ajudes visuals o altres estratègies per facilitar la comunicació de les persones amb dificultats en el llenguatge.*
 - Exemples: els símbols pictogràfics i els signes de la llengua de signes poden reforçar la parla.

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

□ **SISTEMES ALTERNATIUS DE COMUNICACIÓ:**

- *És una forma de comunicació diferent de la parla que s'empra en comunicació cara a cara.*
- *És una forma de comunicació utilitzada per aquelles persones que no poden parlar de manera convencional i que inclouen eines com pictogrames, senyals o dispositius de comunicació.*
- *Són instruments d'expressió basats en imatges que tenen la finalitat de compensar (com a alternativa al llenguatge oral) el dèficit de comunicació i llenguatge.*
 - Exemples: els signes manuals i gràfics, el sistema Braille i l'escriptura.

RESUMINT:

- El **SISTEMA AUGMENTATIU DE COMUNICACIÓ** no substitueix la parla, sinó que la reforça o hi dona suport, la qual cosa millora l'eficàcia de les habilitats comunicatives.
- El **SISTEMA ALTERNATIU DE COMUNICACIÓ** reemplaça el llenguatge parlat, perquè encara no s'ha adquirit o perquè es considera que no es podrà rehabilitar. Normalment, s'implanten com a mitjà de comunicació permanent. Tanmateix, si els problemes són menys greus, el sistema es pot fer servir momentàniament, mentre s'aprèn a parlar o per fer més comprensible la parla.

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

2. SEGONS L'ÚS DE RECURSOS MATERIALS:

✓ SISTEMES DE COMUNICACIÓ AMB AJUDA

- ▣ *És el tipus de sistema de comunicació que requereix un suport físic per elaborar els missatges, emetre'ls o captar-los.*
- ▣ *Sistema que utilitza ajudes o dispositius per facilitar la comunicació de les persones amb discapacitats (com ordinadors amb sintetitzadors de veu).*
- ▣ També s'anomenen **Sistemes de signes amb ajut. Requereixen fer ús de materials i recursos diferents del cos de la persona per a la seva producció.**
- ▣ Exemples: ordinadors, comunicadors, plafons de comunicació

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

❑ 2. SEGONS L'ÚS DE RECURSOS MATERIALS:

✓ SISTEMES DE COMUNICACIÓ SENSE AJUDA:

- ❑ *És el tipus de sistema de comunicació en què l'usuari produeix i rep els missatges amb el seu cos, sense intervenció de suports externs.*
- ❑ *Sistema de comunicació que es basa en les habilitats de comunicació naturals, com la parla i el llenguatge gestual, sense requerir ajudes externes.*
- ❑ També s'anomenen **Sistemes de signes sense ajut.**
- ❑ Impliquen l'ús de **sistemes de signes executats únicament** mitjançant el **cos** (signes manuals de la llengua de signes, l'ús de les mans o de la mirada per assenyalar, gestos culturals...) i **no requereixen** fer ús de **cap suport material extern.**)
 - Exemples: els gestos, els codis gestuals i els llenguatges de signes manuals (les llengües de signes, l'alfabet dactilològic, el llenguatge

RESUMINT:

□ SISTEMES DE COMUNICACIÓ AMB AJUDA:

- garanteixen la **comprensió** del **receptor** i la **faciliten** i no demanen una **destresa motriu especial**, perquè la manera de seleccionar els **elements** s'ajusta a la **persona usuària**.
- Però els **actes comunicatius** són **lents**, cosa que **impedeix** l'**eficàcia** i la **immediatesa comunicatives**.

□ SISTEMES DE COMUNICACIÓ SENSE AJUDA:

- permeten una **comunicació ràpida, eficaç i fluida** i es promou i afavoreix el **desenvolupament comunicatiu i lingüístic**,
- però l'**aprenentatge** del **sistema** és **difícil** i calen **destreses motrius importants**, tant en la **persona usuària** com en la **interlocutora**, que ha de conèixer i dominar el **codi**.

CLASSIFICACIÓ DELS SAAC:

3. SEGONS LA DEPENDÈNCIA D'ALTRES PERSONES:

SISTEMA DE COMUNICACIÓ DEPENDENT:

- És el tipus de sistema de comunicació en què l'usuari necessita que una altra persona construeixi el missatge o interpreti el que vol dir.
- Sistema de comunicació que necessita l'ús de dispositius o ajudes externes (persones) per facilitar la comunicació.
 - Exemples: la comunicació amb taulers amb lletres simples, amb paraules o amb signes gràfics.

SISTEMA DE COMUNICACIÓ INDEPENDENT:

- És el tipus de sistema de comunicació en què l'usuari no necessita tenir el suport de cap altre en els actes comunicatius.
- Sistema de comunicació que permet comunicar-se sense ajuda externa, com l'escriptura.
- Fan servir **productes de suport** com: ordinadors i comunicadors d'alta tecnologia, en què el que es comunica es va representant en una pantalla o en un paper o es reproduïx en forma de veu.

COLLECTIUS DESTINATARIS:

□ La implantació d'un **SAAC** respon sempre a un **disseny personalitzat**. No obstant això, els diferents **SAAC** s'han anat **creant i configurant**, en general, per respondre a les **necessitats** dels **col·lectius** següents:

- **PERSONES AMB DEFICIÈNCIES AUDITIVES**
- **PERSONES AMB DEFICIÈNCIES VISUALS.**
- **PERSONES AMB DIFICULTATS MOTRIUS, COGNITIVES O DEL LLENGUATGE.**

COLLECTIUS DESTINATARIS:

- **SISTEMES per a PERSONES AMB DEFICIÈNCIES AUDITIVES.**
 - Fan servir la **visió** com a **canal comunicatiu**.
 - Exemples: la llengua de signes, l'alfabet dactilològic, la paraula complementària, la lectura labiofacial i el sistema bimodal.
- **SISTEMES per a PERSONES AMB DEFICIÈNCIES VISUALS.**
 - Són **tàctils**.
 - Exemple: el Braille i l'alfabet al palmell.
- **SISTEMES per a PERSONES AMB DIFICULTATS MOTRIUS, COGNITIVES O DEL LLENGUATGE.**
 - Són sistemes amb ajuda amb símbols visuals.
 - Exemples: sistema Bliss, el sistema SPC i d'altres gràfics no vocals.

COLLECTIUS DESTINATARIS:

- **L'elecció d'un sistema alternatiu o augmentatiu de comunicació (o la combinació d'ambdós) dependrà de les necessitats específiques de la persona usuària.**
- **Per determinar-les:**
 - **Primer pas: recollida d'informació, per identificar la competència comunicativa, les necessitats i les possibilitats d'aprenentatge de la persona.**
 - **Segon pas: fer l'anàlisi de la informació obtinguda i establir un diagnòstic, que ajudarà a concretar el sistema o els sistemes recomanats i facilitarà les pautes per dissenyar la intervenció.**

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ!

